

ALBERT BOVER entrevista a WALTER NORRIS

JOCS DE MANS

Walter Norris (Little Rock, EUA, 1931) i **Albert Bover** (Barcelona, CAT, 1964) van enlluernar el públic gironí amb el seu concert a quatre mans al festival de jazz de la ciutat de l'Onyar. La inquietud del deixeble, però, va anar més enllà i es tradueix en aquesta conversa en què el mateix **Bover** ens descobreix l'ideari musical de **Norris**, un dels pianistes més versàtils i personals que ha donat l'escena jazzística en les últimes quatre dècades.

ALBERT BOVER | Què defineix el jazz? És un *feeling*, una sensació, un estil, un aire, una actitud, música improvisada, música amb una certa energia rítmica, amb *swing*...?

WALTER NORRIS | És un *feeling*, que s'assoleix quan es combina, o sobreposa, un *feeling* ternari (12/4 o 6/8) amb els compassos de 2/4, 4/4, 5/4... Això crea una sensació energètica de *swing* rítmic. Quan improvisem, la música emergeix del subconscient a la ment conscient i encaixa amb les progressions harmòniques sobre les quals estem improvisant. Això genera un soló melòdic al damunt i que es va tramant en l'harmonia o l'estructura d'acords.

A.B. | La teva definició del jazz parteix més de l'energia rítmica que del fet de ser música improvisada. Què en penses, del *free jazz* i de l'anomenat *jazz europeu*, que no *'swinga'*?

W.N. | El *free jazz* pot tenir energia física, però si només es toca a l'atzar no hi ha responsabilitat respecte al que estàs tocant. Pots tocar *free jazz* de manera convincent si tens el nivell d'una formació en música clàssica contemporània. El tipus d'improvisació que tries i l'energia (*swing*) que demostres amb la teva manera de tocar provenen de l'energia còsmica de l'Univers amb la qual has nascut.

A.B. | Penses en la teva manera de tocar com un estil?

W.N. | No he buscat mai un estil, només he tocat a cada oportunitat que he tingut, dia i nit, i és així com s'ha desenvolupat el meu estil i la meua expressió musical. A base d'anar-ho fent durant molts anys, el meu estil ha esdevingut un reflex de la meua força energètica, del meu caràcter i la meua personalitat.

A.B. | L'estil es desenvolupa a partir de l'estudi personal, però ¿no procedeix també de l'experiència de tocar amb altres músics, especialment si aquests són molt bons o tenen una gran experiència?

W.N. | És cert que l'estil es forma si toques amb músics molt bons, però el creixement estilístic està molt més marcat individualment pel treball i la lluita en solitari.

“ÉS CERT QUE EL JAZZ NO TÉ FORMA, PERÒ UN EXCÉS DE FORMA COHIBEIX A L'IMPROVISADOR”

A.B. | Tot i que la música és un llenguatge fet de sons, en comptes d'amb paraules, podem parlar de músics poetes i músics prosaics? Busques aquesta qualitat poètica o artística en la teua manera de tocar?

W.N. | Alguns músics són poètics i expressius, afortunadament pels oients. Però no ho busco, faig els meus deures i el que passa, musicalment, és el resultat de l'energia còsmica amb què vaig néixer, perquè em força a fer-ho com ho faig. És la meua empremta digital, el meu segell.

A.B. | Has estudiat molta música clàssica i tens molta experiència tocant jazz. Quines penses que son les diferències i similituds entre el jazz i la música clàssica?

W.N. | El jazz és una música emocional, en què es canvia l'afinació de les notes (*bending*) -fins i tot de tonalitat- com es fa també a la música mediterrània, però és també una música intel·lectual. Per intel·lectual vull dir que la idea musical no només es desenvolupa sinó que se serveix d'aquest fet per crear la seva pròpia forma musical. En la música clàssica no es varia mai l'entonació de les notes. Jo ho vaig fer amb la cançó "Hues of Blues" del disc homònim (Concord Jazz, 1995), i també amb "Blue Lester", a *Love Every Moment* (Concord Jazz, 1993). Els músics de jazz, també quan improvisen, pensen i expressen música amb notes lleugerament més rebaixades que els compositors de música clàssica. De tota manera, tota la música hauria de sonar com si fos composta i executada des del costat dret del cervell, l'estètic, i mai des de l'esquerre. És cert que el jazz no té forma però, d'altra banda, un excés de forma cohibeix qualsevol improvisador. Encara que només trobo interessant un petit percentatge de l'improvisació de jazz, estic segur que el jazz representa un desenvolupament evolutiu en la música.

A.B. | Quins són els teus músics de jazz o d'altres músiques i per què? Quina és la característica extraordinària que hi trobes que et commou?

W.N. | Tothom hauria d'escoltar i veure la pel·lícula *Celebrating Bird: The Triumph of Charlie Parker*, basat en el llibre del mateix títol de Larry Giddins. El disc de **Charlie Parker Quartet**, *Now's the Time*, editat per la Verve el 1953, és imprescindible i un dels llocs, penso, on toca més bé. El que em captiva és la qualitat més gran que la vida que aconseguir

revelar. Però, d'on ve tanta energia? Estic segur que ell va néixer per tocar d'aquesta manera.

A.B. | Què penses que fa que Charlie Parker o Miles Davis tinguin una veu, un so, tan inconfusible? Què els converteix en músics tan poderosos?

W.N. | Es diu que Miles, quan tenia vint-i-pocs anys, seia al seu llit i tocava, i s'aixecava només per anar a la cuina o al lavabo i tornava al llit amb la trompeta.

A.B. | Què has après dels teus mestres de piano clàssic i de la teva experiència amb altres músics? Hi ha alguna idea o mètode en la música clàssica complementaris al món del jazz?

W.N. | Alguns, definitivament. Com doblar tempos tants cops com sigui possible –de molt lent a molt ràpid– amb el metrònom; tocar o improvisar i comptar cada compàs com un, l'equivalent a comptar a blanques, o expressar de manera variada notes repetides –en jazz diríem 'posant alguna cosa més' [mostassa, quetxup?] en aquesta nota, i en música clàssica, tractant cada nota repetida amb 'diferents tons daurats'-. És cert que el món digital electrònic té una influència mecànica, automatitzada, sobre la

nostra sensibilitat. Amb tot, amb una educació enfocada a l'autoexpressió des d'una sensibilitat estètica no estarem tan dominats pel món tecnològic.

A.B. | Quin és el teu programa diari de pràctiques?

W.N. | Començo cantant notes per despertar-me les orelles: toco una novena major i canto una segona menor, després una tercera menor sobre la nota més greu, i faig altres exercicis difícils que representin un repte. Llavors construeixo alguns intervals, una sèrie de notes, i les canto i les toco en totes les tonalitats, i això movent la barra del compàs, accentuant sempre la primera nota de cada compàs, en diferents mètriques. D'aquesta manera programo les notes en el meu inconscient. Després provo d'incorporar algunes d'aquestes 'notes' en algun tema o en un blues.

A.B. | Es diu que en aquest món modern, amb tant de soroll i tan poc silenci, és molt més difícil per al nostre cervell compondre música. Penses que generalment la manera de viure, el país o l'entorn on es viu és fonamental per al so i la creativitat de cada músic?

W.N. | Els músics, encara que els afecti l'entorn, haurien d'anar a viure a dos o més països, ja que aquesta experiència fa que la identitat musical, la personalitat i el caràcter se'ls desenvolupin més que no pas si es queden al seu país o ciutat originaris.

A.B. | Què diries o recomanaries als estudiants de jazz i/o als professionals que no són gaire coneguts pel públic?

W.N. | Estudia, practica i compon, però has de tenir algun amic que vagi al mercat de treball i et programi als clubs, concerts i gravacions, de manera que puguis viure com un músic treballant quinze hores al dia. Si no tens aquest amic, llavors treballa aquestes quinze hores diàries i amb sort els altres et descobriran. Però si t'encarregues de buscar-te feina i tens poc temps per al treball diari de músic, potser tocaràs bé, però no prou per produir música artística. Amb convicció i determinació, sigues fide a tu i a la teva música. Escribe i toca només per tu i mai per complaure els mànagers, productors de discos, mitjans, etc. No signis mai un contracte sense l'assessorament d'un advocat.

ALBERT BOYER | WALTER NORRIS AL 6è FESTIVAL DE JAZZ DE GIRONA